

**Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Департамент охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації**

МАТЕРІАЛИ
**VII Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю
«Полтавські дні громадського
здоров'я»
26 травня 2023 року**

**ПОЛТАВА
2023**

УДК 614-027.555(075)

**Редакційна колегія: Ждан В. М., Лисак В. П., Голованова І. А.,
Ляхова Н.О., Бєлікова І. В., Краснова О. І.**

«Полтавські дні громадського здоров'я»: VII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю. (2023; Полтава).

Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Полтавські дні громадського здоров'я», 26 травня 2023 року. [Текст] / ПДМУ; [ред.кол.: В. М. Ждан, В. П., Лисак, І. А., Голованова та ін.]. – Полтава, 2023. – 133 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Полтавські дні громадського здоров'я» містять в собі наукові праці з питань організаційних, правових, клінічних аспектів діяльності системи громадського здоров'я та системи охорони здоров'я в Україні в мирний час та під час військового стану, роботі фахівців різних спеціальностей, питанням покращення організації системи громадського здоров'я та галузі охорони здоров'я та оптимізації роботи лікувальних закладів у період реформування

УДК 614-027.555(075)

©Полтавський державний медичний університет, 2023

використовувати стандартні функції інформаційних технологій у повному обсязі із залученням різноманітних типів навчальних завдань та матеріалів.

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: АНАЛІЗ ПОТРЕБ ТА СУБ'ЄКТИВНА ОЦІНКА ВІЗИТІВ ДО ЛІКАРЯ

Власик Л.Й., Сухолотюк А.Л., Топорівська Є.М.

Буковинський державний медичний університет, Чернівці, Україна

За даними Міністерства соціальної політики на кінець 2022 року в Україні офіційно перебувало близько 5 млн. внутрішньо переміщених осіб (ВПО). За іншими даними людей, які покинули постійне місце проживання, фактично було більше 8 млн. ВПО, згідно із законодавством, підпадають під визначення вимушених переселенців, які залишаються в країні своєї громадянської належності та можуть користуватися захистом держави. Дана категорія людей є особливо вразливою до будь-яких несприятливих подій. ВПО особливо чутливі до безпекових питань, медичного обслуговування та процесів адаптації до нових умов перебування.

Нами проведений аналіз потреб ВПО в т.ч. щодо медичного обслуговування та суб'єктивної оцінки результатів візитів до лікаря (у некомерційні заклади та приватну клініку). Використовувалися спеціально розроблені анкети в Google формі, перша містила відкриті запитання щодо труднощів, з якими зустрілися ВПО після приїзду в Чернівецьку область та які залишалися актуальними на момент опитування (листопад 2022 року), (140 осіб), друга – відгуки ВПО-пацієнтів однієї з приватних клінік м. Чернівці (квітень-травень 2023 року) за результатами профілактичного огляду (74 пацієнти).

Аналіз результатів опитування свідчить, що першочерговими питаннями після прибуття ВПО у нові райони проживання були забезпечення житлом (48%), грошима (18%), ліками (9%). Після піврічного терміну перебування потреба житла зменшилася у 3,5 рази, проте у 52% респондентів збереглася незадоволеність умовами проживання, зросла потреба у

забезпеченні гігієнічними засобами (12%), теплими речами взимку (16%), їжею (20%).

Відомо, що на рівні первинної медичної допомоги жодних перешкод для ВПО не повинно було бути. Серед наших респондентів знали до кого звертатися за медичною допомогою 74%, з них – 89% осіб зверталися на момент опитування. Проте для 32% осіб нелегко було знайти необхідного фахівця. З тих, хто звертався за медичною допомогою у некомерційні заклади незадоволеними рівнем обслуговування залишилися 21%. Серед причин були невиправдані очікування, не допомогли (5 осіб), непрофесійність лікарів (4 особи), байдужість (1 особа) або відношення як до людей "другого ґатунку" (2 особи), все дорого (3 особи) і т.п.

Інші результати були отримані від ВПО, які упродовж 1,5 місяця проходили комплексний огляд в рамках благодійного проєкту на базі однієї з приватних клінік м. Чернівці. Хоча абсолютна більшість респондентів (73%) на той час мали сімейного лікаря; кожний п'ятий втратив з ними зв'язок (20%), а решта (7%) – лише планували підписати декларації щодо обслуговування. Професійність лікарів, ввічливість персоналу клініки виправдали, а той перевищили, очікування ВПО. Поодинокі невдоволення стосувалися затримки видачі результатів обстеження, що було оперативно вирішено; неможливості проходження повторних безкоштовних обстежень із-за завершення проєкту та відсутності окремих фахівців (до прикладу, дитячого пульмонолога). Загалом, дорослі пацієнти потребували та пройшли консультації ендокринолога (31%), невролога (31%), кардіолога (20%), гастроентеролога (18%). Лабораторне та УЗД обстеження призначалося індивідуально. Кожному пацієнту терапевт дав роз'яснення щодо стану їхнього здоров'я та ознайомив з результатами обстеження. Більше того, шляхом спільного прийняття рішень (у переважній більшості випадків) з кожним було намічено план конкретних дій на найближчий час щодо оздоровлення або лікування.

Висновки. ВПО потребують, поряд з базовими речами (житло, матеріальне забезпечення), якісного медичного обслуговування. Надважливим завданням є створення безпечного доброзичливого середовища у закладах охорони здоров'я, незалежно від їхнього підпорядкування/власника. Бажано залучати до комплексних оглядів ВПО фахівців різних спеціальностей, відпрацьовувати зручні маршрути пацієнтів. Зворотній зв'язок, отриманий після проведених заходів, оглядів, інтервенцій, слід використовувати для виявлення проблемних питань, які потребують вирішення.

ДЕНТАЛЬНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСІБ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Гаджула Н. Г., Шінкарук-Диковицька М. М., Повшенюк А. В.,
Перебитюк А. М., Квірікашвілі А. М.*

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова,
Вінниця, Україна

В період війни, в умовах масової загибелі людей, нагальною проблемою сьогодення є ідентифікація тіл за відсутності будь-яких первинних даних про особу загиблого у місцях, де ведуться бойові дії, на деокупованих територіях, численних захороненнях людських жертв, після ракетних обстрілів. Завдяки наданих Україні Заходом **мобільних** ДНК-лабораторій, стало можливим ідентифікувати тіла загиблих за досить короткий період часу із подальшим збереженням виділеного ДНК-профілю у національній базі даних генетичних ознак людини. Проте, близько третини загиблих залишається не впізнаними через відсутність порівняльного ДНК-матеріалу. При знаходженні сильно понівечених тіл, коли інші засоби ідентифікації відсутні (порівняльна ДНК, знищені відбитки пальців і риси обличчя), різні методи судової стоматології допомагають ідентифікувати людські останки, так як зуби є найтвердішими і добре захищеними структурами в організмі, що можуть зберігатися досить тривалий час. *Саме*